Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 10 сентябрь 1970 йил, пайшанба ◆ № 211 (14.677). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЎН МИНГИНЧИ ТРАКТОР

Ярим йил муқаддамгина Тошкент трактор заводининг асосий конвейеридан «Т-28Х4» маркали биринчи трактор 00001 рақами билан чиқарилган эди. Бугун корхона коллективида яна қувончли воқеа рўй берди — ўн мингинчи машина қисмларини йиғиштириш тамомланди. Шу муносабат билан 9 сентябрда заводда кўп кишилик митинг бўлди. 135 трактор, 115 прицеп, 28 та ярим прицеп ва 14 минг сўмлик запас қисмлар ишлаб чиқарилди.

Заводнинг бош инженери А. М. Барабашин бундай деди: Завод коллективи КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларини бажара бориб, ишлаб чиқаришнинг қўшимча резервларини қидириб топмоқда, ишлаб чиқарилаётган машиналарни яхшилаш ва такомиллаштириш соҳасида кўп иш қилмоқда. Ҳозирги вақтда янги тракторларнинг тажриба учун ясалган нусхалари синаб кўрилмоқда. (ЎзТАГ).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 9 сентябрда Тошкентдан Москвага жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, С. Р. Расулов, М. Т. Турсунов ўртоқлар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Г. А. Габриельянц, С. К. Зиёдуллаев, А. Р. Хўжаев, Қизил байроқли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони генерал полковник С. Е. Белоножко, ҳарбий округ ҳарбий кенгашининг аъзоси, сиёсий бошқарма бошлиғи генерал-лейтенант А. В. Дебалюк, Ўзбекистон Касаба Союзлари Советининг раиси М. А. Зоидов, Ўзбекистон Комсомоли Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Ҳ. Абдуллаева, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Асомов, Тошкент партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, Ўзбекистон пойтахти жамоатчилигининг намояндалари аэропортда ўртоқ Л. И. Брежневни кузатиб қўйишди.

* * *

Ўртоқ Л. И. Брежнев 8 сентябрда Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозида бўлди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев колхоз бригадаларидан бирининг пахта далаларини бориб кўрди, колхозчилар билан суҳбатлашди. (ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневни Тошкент аэропортида кузатиш пайти.

Н. Ключнев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта топшириш ва дефолиациянинг бориши тўғрисида 1970 йил 9 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Топширилган пахта: Бир кунда	Топширилган пахта: Мавсум бошидан буён	Шу жумладан, машина терими: Бир кунда	Шу жумладан, машина терими: Мавсум бошидан буён	Дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида)	Планнинг бажарилиш проценти
Бухоро	2,81	22,68	0,92	4,03	58526	53,2
Қашқадарё	2,26	13,17	0,54	1,53	33544	64,5
Сурхондарё	1,06	6,96	0,03	0,09	28846	32,1
Фарғона	0,97	4,23	—	—	2500	2,2
Хоразм	0,90	4,07	—	—	17892	35,8
Андижон	0,84	3,40	—	—	2731	2,8
ҚҚ АССР	0,83	3,38	—	—	29794	29,8
Наманган	0,58	1,84	—	—	3772	5,7
Тошкент	0,24	0,64	—	—	54105	38,7
Самарқанд	0,18	0,41	—	—	1546	1,4
Сирдарё	0,07	0,37	—	—	71520	33,4
Республика бўйича:	0,90	5,11	0,08	0,34	304776	26,7
Шу жумладан, ингичка толали пахта:						
Сурхондарё	1,42	11,06	—	—		
Қашқадарё	1,70	6,85	—	—		
Бухоро	0,76	4,28	—	—		
Республика бўйича:	1,35	8,83	—	—		

МАЖБУРИЯТ БАЙРАМГАЧА

◆ БОЁВУТ РАЙОНИДАГИ «КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИ БУ ЙИЛ ДАВЛАТГА 8000 ТОННА ПАХТА СОТАДИ ◆ МАВСУМДА КОЛХОЗ ДАЛАЛАРИДА 44 ТА ТЕРИМ АГРЕГАТИ ИШЛАЙДИ ◆ ҲОСИЛНИНГ 80 ПРОЦЕНТДАН КУПРОҒИ МАШИНАЛАРДА ТЕРИЛАДИ ◆ МАШИНА ТЕРИМИ 220 МИНГ СЎМ МАБЛАҒНИ ТЕЖАШ ИМКОНИНИ БЕРАДИ ◆ ПЛАН ОКТЯБРЬ ОЙИ ОХИРИДА, МАЖБУРИЯТ ЭСА 7 НОЯБРГАЧА БАЖАРИЛАДИ.

Колхозимиз фақат Сирдарё областининггина эмас, балки республиканинг ҳам йирик хўжаликларидан бири ҳисобланади. Бу йил 3000 гектар майдонда пахта етиштирилгани бунинг далилидир. Пахтакорларимиз юбилей йилида пахтадан мўл ҳосил етиштириш, ҳосилдорликни кескин ошириш ва шу тариқа ўтган йиллардаги доғни ювиш, яна илғорлар қаторидан жой олиш мақсадида далаларда унумли меҳнат қилишди. 1968 ва 1969 йилларда колхозимиз давлатга пахта сотиш планини бажармаган эди. Бу йил фақат давлат планини бажарибгина қолмай, балки ўтган йиллардан қолган карзни ҳам узишга қатъий қарор қилинган.

План бўйича ҳар гектар ердан 24,6 центнердан ҳосил олиниши керак. Пахтакорларимиз йил бошида ҳосилдорликни гектар бошига 25,6 центнерга етказиш ҳақида ваъда беришган эди. Улар КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларига жавобан ва янгиариқликларнинг ташаббусига қўшилиб, ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 26,6 центнерга етказиш ва давлатга пландаги 7600 тонна ўрнига 8000 тонна пахта сотиш мажбуриятини олишди.

Кўп йиллик тажриба шундан далолат берадики, қаерда терим машиналаридан кенг фойдаланилса ва улар билан имкони борича кўпроқ пахта терилса, терим суръати шунча кучаяди. Нобудгарчилик камаяди. Давлат плани ва мажбурият барвақт бажарилади. Меҳнат унумдорлиги юксак бўлади. Ҳосил йиғим-теримига қилинадиган харажатларнинг миқдори камаяди. Маҳсулотнинг сифати яхши бўлади ва таннархи камаяди. Пахтачиликнинг рентабелли даражаси ошади, хўжаликнинг экономикаси янада мустаҳкамланади. Пахтакорларнинг моддий манфаатдорлиги кучаяди.

Булардан ташқари, теримни кенг машиналаштириш ҳосил йиғим-терими муддатини қисқартириш ва барча пахтани тезроқ саранжомлаб олиш, далани ҳосилдан эрта бўшатиш ва кузги шудгорлашни барвақт бошлаш ҳамда шу тариқа келгуси йил ҳосилига пухта замин яратиш имконини беради.

Пахтакорларимиз ва механизаторларимиз юқоридагиларни ҳисобга олиб, фақат 1500 тонна уруғлик пахтани қўлда, ҳосилнинг қолган қисмини, яъни 80 процентдан кўпроғини машиналарда териб олиш ҳақида сўз беришди.

Хўш, бунинг уддасидан чиқиш мумкинми? Биз бир қарорга келишдан олдин, мавжуд одам кучи ва техникани, унинг қувватини ҳисобга олдик. Шунга асосан қўл терими ва машина терими юзасидан аниқ графиклар тузиб чиқдик. Масалан, 8 сентябрдан бошлаб қўп терими оммавий равишда бошланди 600 киши пахта теряпти. Биринчи октябрга бориб теримчилар сони 700 кишига етказилади. Улар 30-40 кун мобайнида 1500 тонна уруғлик пахтани бемалол икки марта териб олишади. Қўлда териладиган пахта уруғлик бўлгани туфайли сентябрь ойи учун теримчиларга 50 килограммдан, октябрь ойи учун эса 60 килограммдан кунлик норма белгилаганмиз. Биз асосий эътиборни кунлик нормани бажариш билан бир қаторда, терилган пахтанинг сифатига қаратамиз. Чунки уруғлик пахтанинг сифати яхши бўлсагина ундан мағизи тўқ ва соғлом уруғлик чигит олинади. Бу эса келгусида пахта етиштиришни кўпайтиришда катта аҳамиятга эга.

Теримчиларимиз буни ҳисобга олиб ишлашяпти. Хом пахтани теришга йўл қўйилмаяпти. Терилган уруғлик пахта аввал хирмонларда обдон қуритилиб, сўнг давлатга топширилятпи ва юқори сортга қабул қилиняпти.

Уруғлик участкалардаги пахта қўлда икки марта териб олиниб, давлатга уруғлик пахта сотиш плани бажарилгач, ана шу майдонларга ҳам машиналар киритилади ва ҳосилнинг қолган қисми улар билан йиғиб олинади.

Бу йилги мавсумда 44 та терим агрегати ишлатилади. Уларнинг 33 таси «ХТ-1,2» маркали икки қаторли ва қолган 11 таси «Ўзбекистон» маркали тўрт қаторли машиналар. Бизда механик-ҳайдовчилар етарли. Барча терим агрегатлари икки сменада ишлатилади. Шу мақсадда ҳар бир машинага икки механик-ҳайдовчи тайёрлаб қўйилди. Терим агрегатлари, кўсак юлиш ва кўрак чувиш машиналари, тракторлар ва прицеплар сифатли ремонт қилинган. Тўртта асфальтланган марказий хирмон, 6 та участка ва бригада хирмони теримни бошламасдан анча илгари тайёрлаб қўйилган эди. Ана шу хирмонларда бир кунда 200 тонна пахтани қабул қилиб олиш ва қуритиш мумкин.

Механизаторларимиз бу вазифанинг уддасидан чиқишади. Улар машина терими соҳасида катта тажриба орттиришган. Биз машина теримини планлаштирганимизда механик-ҳайдовчиларимизга таяндик. Уларнинг кўпчилиги мавсумда тўрт қаторли машинада 200-230 тоннадан ва икки қаторли машинада 100-120 тоннадан пахта териш мажбуриятини олишди. Мана, улар:

А. МАМАТҚУЛОВ 230 ТОННА.
А. АБДУҚОДИРОВ 230 ТОННА.
М. ЖАЛИЛОВ 225 ТОННА.
Ҳ. АЛИМҚУЛОВ 220 ТОННА.
Ж. КАРИМОВ 220 ТОННА.
Х. МАНҒИТОВ 210 ТОННА.
Ш. РАСУЛБЕРДИЕВ 200 ТОННА.
А. АЗИМОВ 120 ТОННА.
Ж. ЮСУФАЛИЕВ 120 ТОННА.
Ғ. ДАДАББОЕВ 120 ТОННА.
М. АВАЗОВ 115 ТОННА.
Р. АЛЛАМУРОДОВ 115 ТОННА.
А. УМУРЗОҚОВ 110 ТОННА.
Б. ЭРБЎТАЕВ 110 ТОННА.
Ғ. ХОЛМАТОВ 110 ТОННА.

Дефолиацияни оммавий равишда 8 сентябрда бошладик. Уни асосан 15 сентябрда, ғўзаси ривожланишдан бир оз орқада қолган майдонларда эса 20 сентябрда тугаллаймиз. Терим машиналарининг ярмини 16-17 сентябрь кунлари, ҳаммасини эса 20 сентябрда ишга туширамиз. Демак, 1 ноябргача барча ҳосилни йиғиб олишимиз мумкин. Лекин об-ҳаво шароити қандай келиши номаълум. Сентябрь ва октябрь ойларида айрим кунлари ёғингарчилик бўлса машиналар ишлолмаслигини ҳисобга олиб, планни октябрь ойи охирида, мажбуриятни эса 7 ноябргача бажаришни мўлжаллаяпмиз.

Энди транспортнинг иши ҳақида қисқача гапирмоқчимиз. Агар қўлда ва машинада терилган пахта тайёрлов пунктларига тўхтовсиз ташилиб ва топширилиб турилмаса, унинг бир қисми хирмонларда чўкиб қолса, терим суръати ҳар қанча тезлаштирилмасин, планнинг бажарилиши кечикиб кетади. Шунинг учун транспортнинг ишини яхши ташкил этиш, машина-прицеп — тайёрлов пункти усулини аниқ йўлга қўйиш зарур.

Колхозда 250 та тележка ва 34 та транспорт трактори бор. Ҳар бир терим машинасига иккитадан тележка биркитиб қўйилади. 34 та тракторнинг ҳар бири тайёрлов пунктига учтадан — жами 102 та пахта ортилган тележкани олиб боради. Бунинг 88 тасида машинада терилган ва қолган 14 тасида қўлда терилган пахта бўлади. Пахта ортилган тележкалар тайёрлов пунктига кетганда далада машиналар ҳузурида 88 та ва хирмонларда 60 та тележка қолади.

Колхоз машина теримидан ҳар тарафлама фойда кўради. 6500 тонна пахтани бункерлардан тўкиш йўли билан 220 минг сўм маблағ тежаб қолинади. Бу, маҳсулотнинг таннархини арзонлаштиришга ижобий таъсир кўрсатади.

Терим даврига мўлжалланган ташкилий ва оммавий-сиёсий тадбирлар белгиланди. Дала шийпонлари қайта жиҳозланди. Бутун терим даврида улар колхозчиларнинг иккинчи уйи бўлади. Бу ерда агитаторлар суҳбат ўтказишади, лекция ва докладлар ўқилади, кино кўрсатилади. Йиғим-теримда қатнашаётганлар иссиқ овқат, чой, мева-чева, сабзавот, қовун-тарвуз билан узлуксиз таъминлаб борилади.

Теримчилар, механизаторларнинг мусобақаси кенг йўлга қўйилади. Илғорларга бериш учун кўчма Қизил байроқ, «вимпел»лар таъсис этилди.

Хулоса қилиб айтганда, пахтакорларимиз ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятни муваффақиятли бажариб, КПСС XXIV съездига муносиб совға тайёрлаш орзуси билан меҳнат қилишяпти. Улар ўз сўзларининг устидан албатта чиқишади.

Т. ЛАТИПОВ — Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, К. САНГИЛОВ — колхоз партия комитетининг секретари, республикада хизмат кўрсатган пахтакор, У. ЭШОНҚУЛОВ — колхоз бош инженери, республикада хизмат кўрсатган механизатор, А. МАМАТҚУЛОВ — колхоз бош агрономи, М. ҲОТАМОВ — участка бошлиғи. У. ЭШБЕКОВ — бригада бошлиғи, Р. УБАЙДУЛЛАЕВ — механик-ҳайдовчи, Қ. ҚОДИРОВ — теримчи.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ПАХТАСИ

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қорақалпоғистон Автоном Республикаси пахтакорлари юбилей йилида мўл-кўл ҳосил етиштирдилар. Пахта йиғим-терими ўтган йилдагидан 10-12 кун олдин бошланди. Шу долзарб кунларда тўрткўлликлар карвонбоши бўлиб келяпти. Райондаги Ильич номли, «Коммунизм», Максим Горький номли, Димитров номли, Охунбобоев номли колхозлар ҳосилдорликни 42 центнерга етказиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Беруний, Амударё, Хўжайли районларининг колхоз, совхозлари ҳам терим суръатини авж олдириб юбордилар. Бу районларнинг хўжаликлари ҳар куни бир процент ва ундан ҳам ошириб «оқ олтин» топширмоқдалар.

Хўжайли районидаги Ильич номли, Ҳамза номли, Карл Маркс номли колхозларда кунда топширилаётган пахта 1,5-2 процентдан ошмоқда. Юзлаб чеварлар кўп минг килограммчилар қаторига қўшилиб, кунига 130-160 килограммдан «оқ олтин» теряптилар.

Автоном республика пахтакорлари Ўзбекистоннинг 4 миллион 100 минг тонналик катта хирмонига 300 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» билан ҳисса қўшадилар. Шундай қилиб КПСС XXIV съездини муносиб совғалар билан кутиб оладилар.

ДЕФОЛИАЦИЯ БОШЛАНДИ

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бўз районн пахтазорлари устида «АН-2» самолётлари парвоз қила бошлади. Бу жойда дефолиация бошлаб юборилди. Учувчилар «Коммунизм» колхозининг Йўлбарс Қўшматов бошлиқ бригадаси ғўзаларини биринчи бўлиб дефолиация қилдилар.

Бўз райони пахтакорлари бу йил машина теримига 11600 гектар ер ажратган эдилар. Бу майдонлардан 20 минг тонна пахтани машиналарда териб олиш мўлжалланмоқда. Бу, пландаги ялпи ҳосилнинг 60 процентини ташкил этади.

ЯНГИ ТОЛА

Бухоро пахта тозалаш тресги меҳнатсевар коллективи КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, саккиз ойлик ишлаб чиқариш топшириғини барвақт уддалади. Трест корхоналари пландан ташқари 14 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилишди.

Бухоро областида бу йил пахта эрта етилди. Йиғим-терим бошланди. Областдаги пахта тозалаш корхоналари карвон-карвон оқиб келаётган янги ҳосилдан тола ишлаб чиқаришни жадаллаштириб юбордилар. Область пахта тозалаш трестига қарашли заводлар коллективлари шу кунгача тўқимачилик корхоналарига янги ҳосилдан бир неча юз тонна тола ишлаб чиқариб жўнатдилар. Бу борада Бухоро, Ғиждувон пахта тозалаш заводлари ишчилари байроқдор бўлишяпти.

Ҳ. АҲМАДЖОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

УЗУМДАН МЎЛ ҲОСИЛ

ЖАРҚЎРҒОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). «Социализм» колхозининг боғбонлари бу йил узум ва мевадан мисли кўрилмаган мўл ҳосил етиштирдилар. Улар планда белгиланган 7 минг килограмм ўрнига давлатга 8100 килограмм узум сотиб, йиллик планини анча ошириб адо этдилар.

Боғбонлардан Б. Ҳимматов, Т. Мамаюсупов, Т. Худоёров ўртоқлар узум узиш кунлик нормасини икки-уч баравар ошириб адо этмоқдалар. Колхоз боғбонлари давлатга яна 5 тонна узум сотиш мажбуриятини олишди.

БУХОРО районидаги «Бухоро» колхозида терим суръатига-суръат қўшилмоқда. Бу ишда айниқса механизаторлар алоҳида ўрнак кўрсатишмоқда. Суратларда: машина терими планини ҳар куни ошириб бажараётган механик-ҳайдовчилар — Ҳанифа Саиева (юқорида) ва Ҳамид Каримов ўртоқлар. Уларнинг иккаласи ҳам кунлик топшириқни ошириб адо этишяпти.

Р. Жуманиёзов фотолари.

СЪЕЗДГА ТУҲФАМИЗ

Китоб районининг колхозлари бу йил биринчи марта ҳайдаб чигит эккан 2 минг гектар унумдор қўриқ ерда мўл «оқ олтин» ҳосили пишиб етилди. Бизнинг 400 гектарли колхоз участкамизда гектар бошига камида 40 центнердан ҳосил тўпланди. Бу ҳосилнинг ҳаммаси Сирдарё областидаги Пахтакор районининг механизаторлари сингари қўл меҳнатисиз машиналар билан териб олинади.

Ҳозир бу пахтазорлар устида қишлоқ хўжалиги авиациясининг самолётлари айланиб юрибди. Яқинда ғўзанинг баргини тўктириш тамомланади ва оппоқ пахтазорлар қўйнига зангори кемалар киради.

Колхознинг марказий қўрасидан яхши ремонт қилинган 9 та пахта териш машинаси далалар сари йўл олди. Уларни қизлар ҳайдаб бормоқда. Энг яхши теримчилар — Кимё Раҳмонова, Мусаллам Қодирова ва бошқалар мавсум мобайнида машина бункеридан 200 тонна ва ундан ошиқ пахта тўкиш мажбуриятини олдилар. Кўрак терувчи агрегатлар билан терилган ва чувилган пахта бу ҳисобга кирмайди.

Колхоз правлениеси механизациялашган терим группаларига ихтисослаштирилган техника хизмати кўрсатиш ишини уюштирмоқда. Терим машиналарига ёнилғи тўлдириб турадиган агрегатлар, терим машинаси шпинделларини ювадиган машина, зарур машина-ускуна, эҳтиёт қисм ва ремонт материаллари билан юрадиган авто кўчма устахона ажратилди. Навбатчи ремонт-тиклаш группаларига тажрибали слесарлар ва наладчиклар кирди.

Қўриқ ерда етиштирилган сифатли ва арзон пахтани қисқа муддат ичида териб олиб, давлатга топшириш — КПССнинг XXIV съезди шарафига олган мажбуриятимиздир.

Нурум МАЛИКОВ,
Китоб районидаги Навоий номли колхоз бригада бошлиғи.

Гулсара ҚОБИЛОВА,
пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси.

ПАХТА ЗАВОДЛАРИ ВА ПУНКТЛАРИ ШАЙ БЎЛСИН

ОЛМА ПИШ, ОҒЗИМГА ТУШ...

Деҳқоннинг энг қисталанг, долзарб кунлари бошланди. Етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олиш дала меҳнаткашлари учун энг масъулиятли давр ҳисобланади. Даладаги ҳосилни қисқа муддатларда йиғиб-териб олиш, давлат омборларига топшириб саранжом-саришта қилиш фақат деҳқонларга эмас, балки тайёрлов пунктлари, пахта тозалаш заводлари ходимларининг ишчанлиги ва ташкилотчилигига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир. Тайёрловчилар маҳсулотни тўхтовсиз қабул этиши, бу қимматбаҳо хом ашёни яхши сақлаши ва қайта ишлаши зарур. Чунки пахтанинг йўли даладан бошланиб, тайёрлов пунктида тамом бўлади.

Сурхондарё областида тайёрловчиларнинг катта армияси хизмат қиляпти. Пахта пунктларида хизмат қилаётган ишчи-хизматчилар, инженер-техник ходимлар 1500 га етади. Уларнинг қўлида яхши ускуналанган лабораториялар, хом ашёни тортиб туширадиган техника воситалари бор. Бу эса хўжаликлардан келтирилган пахтанинг сортини, намлигини, ифлослигини дарҳол аниқлаш, агрегатлар ёрдамида хом ашёни ғарамлаб бунт қилиш имкониятини беради. Заводлар ва пунктлар қошида 20 га яқин кучли қуритиш-тозалаш цехлари мавжуд бўлиб, уларнинг бир кеча-кундузлик ишлаб чиқариш қуввати 2000 тоннадан зиёд пахтани қуритиш ва тозалашга етади.

Бир қатор тайёрлов пунктлари ва заводларнинг коллективлари янги ҳосилни қабул қилиб олишга пухта ҳозирлик кўрган ҳолда, уюшқоқлик билан киришдилар. Сурхон тайёрлов пунктига ҳар куни юзлаб тонна пахта келтириб тўкиляпти. Пункт ходимлари келтирилган маҳсулотни ҳеч тўхтовсиз қабул қилиш, тозалаш ва ғарамлаш ишларини жуда чаққонлик билан пешма-пеш бажаряптилар. Бу ерда масъулиятни яхши сезган, касбини тўлиқ эгаллаган жонкуяр ва ишчан кишилар меҳнат қилаётганлиги шундоққина кўзга ташланиб турибди.

Термиз, Шўрчи ва Узун пахта тозалаш заводлари ҳузуридаги тайёрлов пунктлари ҳам йиғим-теримнинг дастлабки кунлариданоқ ишни яхши йўлга қўйдилар. Бу пунктларнинг эшигида пахтакор навбат кутиб узоқ турмайди, тушириш ва ғарамлаш ишлари ҳам тез ва соз бажарилади.

Бироқ, ҳамма жойда ҳам тайёрлов пунктлари ва пахта тозалаш заводлари янги ҳосилни қабул қилиб олиш ва қайта ишлашга пухта ҳозирлик билан киришди, деб бўлмайди. Айрим боқибеғам, ношуд кишилар раҳбарлик қилаётган жойларда пахтани қабул қилиб олиш ва уни қайта ишлашда жиддий хатоларга йўл қўйилмоқда. Бунга мисол қилиб Ҳазрат Раҳимов директор бўлган Жарқўрғон пахта тозалаш заводи ва завод ҳузуридаги тайёрлов пунктини кўрсатиш мумкин. Пункт ҳовлисига киришингиз билан тартибсизлик, пала-партишлик кўзга ташланади. Пахта ғарамланадиган майдончалар олдиндан тахт қилинмаганлиги сабабли келтириб тўкилган пахталар тупроққа қоришиб ётибди.

Тайёрлов пунктида мавсумий ишчилар сони 120 киши бўлиши керак. Ҳозир эса бирорта ҳам киши кўринмайди. Пахтани туширадиган ва ғарамлайдиган механизмлар «мутахассис йўқ» баҳонаси билан бекор турибди. Биз пунктда бўлган кунимиз лаборант ва товароведлар ҳам йўқ экан. Ҳамма иш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бу йил 23 минг тонна пахта қабул қилиниши керак бўлган И. Эрназаров мудирлик қилаётган бу пунктда аҳвол ана шундай аянчли.

Биз пахта тозалаш заводининг бош инженери Нормамат Олломуродов билан биргаликда ҳамма цехларни кўздан кечирар эканмиз, таажжубдан ёқа ушлашга мажбур бўлдик. Ўтган йили январь ойида эксплуатацияга топширилган бу янги заводдаги ускуналарнинг бирортаси ҳам тузук ишламайди. Пахтани тозалаш цехи йўқлигидан машинада терилган пахтани тозалаш учун Фарғона водийсидаги заводларга жўнатишга ҳозирлик кўрилмоқда. Тозалаш цехини 165-трестга қарашли 12-механизациялашган кўчма колонна (бошлиғи А. Антимонов) 6 йилдан бери қуриб битказолмаётгани сабабли пахтани тозалаш учун кетадиган харажатлар белгиланганидан 2-3 баравар қимматга тушмоқда.

Бунинг устига, заводнинг бошқа цехлари ҳам мавсумга тайёр эмас. Шуниси таажжубланарлики, айни зарур пайтда завод капитал ремонтга тўхтатилган. Ремонт қилинаётган цехларда мутахассислар ва ремонтчи ишчилар етишмайди.

Завод ҳузуридаги қуритиш цехи ҳам чала битказилганлиги оқибатида қабул қилинган пахтанинг ярмидан кўпи қуритиш учун бошқа заводларга жўнатилмоқчи. Мавжуд икки барабанли Биков системасидаги қуритиш агрегати соатига 20 тоннадан ортиқ пахтани қуритишга қодир эмас. Шундай бўлишига қарамай, завод раҳбарлари янги «УСС-1» маркали кўп қаватли сушилка қуриш ҳақида бош қотирмаяптилар.

Шу нарса айниқса ачинарлики, бу ердаги ингичка толали пахтани қайта ишлаб берадиган валикли завод малакали мутахассислар йўқ баҳонаси билан бутунлай тўхтатиб қўйилган. Завод қуриб битказилгандан бери ўтган бир ярим йил мобайнида бор-йўғи 34 тонна тола ишлаб чиқарилган. «ХДВ-2» маркали 24 та валикли машина бекор занг босиб турибди. Ваҳолонки, завод қабул қиладиган пахтанинг 70 процентини ингичка толали пахта ташкил этади.

Бу аҳвол область пахта тозалаш тресги ва унинг бошқарувчиси В. Овчинниковнинг, қолаверса республика Пахта тозалаш саноати министрлиги раҳбарларини ташвишга солмаётганига ҳайрон қоласан, киши. Афтидан, улар олма пиш, оғзимга туш, деб бамайлихотир ўтиришганга ўхшайди.

Шеробод чўлида янги ташкил этилган Ленин номли тайёрлов пункти ҳақида ҳам икки оғиз сўз айтишга тўғри келади. Шеробод пахта тозалаш заводининг раҳбарлари яқинда бу пунктнинг раҳбарларини ўзгартирдилар-у, уларга амалий ёрдам бериш ўрнига пункт ихтиёридаги иккита автомашинадан биттасини олиб қўйдилар. Эндиликда узоқ масофадан қатнаб ишлайдиган мавсумий ишчиларни олиб келиш ва ишдан сўнг уйларига олиб бориб қўйиш имконияти ҳам қолмади.

Бундан ташқари, бу пунктда ёнғинга қарши машина ҳам йўқ. Ёнғинга қарши сув турадиган учта ҳовуз ўрнига атиги битта ҳовуз қурилган. Пункт атрофи девор билан ўралган эмас. Очиқ майдонга сим тортиб қўйилган, холос. Пахта ғарамланадиган майдончалар орасига тош тўкилмаганлиги, ҳовли асфальтланмаганлиги ҳам жиддий қийинчиликлар туғдиряпти. 44 та бунт майдончасидан 23 таси тайёр ҳолга келтирилган, холос. 20 минг тонна пахта қабул қилишга мўлжалланган пунктда аҳвол ана шундай!.

Бундай ачинарли аҳволни областдаги Какайди, Ташкент пунктларида ҳам учратиш мумкин. Область партия, совет ташкилотлари бундан жиддий хулоса чиқармоқлари, тайёрлов пунктлари ва пахта тозалаш заводлари ишидаги хато ва камчиликларнинг олдини олиб, масъулиятсиз раҳбарларнинг танобини тортиб қўймоқлари керак.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

О

УШБУ суратлар Тошкентдаги олимлар шаҳарчасидан олинган. Бу хушбичим, кўркам кўпқаватли бинолар зилзиладан кейин қурилган.

А. Тўраев фотолари.

АДИРГА ОҚҚАН СУВ

Маданият массивидаси адирлар бағрида минглаб гектар ер бекор ётарди. Унга деҳқоннинг кўзи «куярди». Экин экай деса, яқин-атрофда сув йўқ эди. Одамлар шу адир устидан катта анҳор ўтишини орзу қилишарди.

Орзу ушалди. «Андижонводстрой» трестининг коллективи Норин дарёсидан адир ёқалаб 23 километрли канал қазиди. Норин суви «Маданият» массивига етиб келди. Бу ерда насос станцияси қурилди. Станцияда 6 та қудратли агрегат бор. Улар адирга ҳар секундда 9,5 куб метр сув чиқаради. Насос ёрдамида 78 метр баландликка кўтарилган Норин суви

«МАДАНИЯТ» НАСОС СТАНЦИЯСИ ИШГА ТУШДИ

эни бир метрли пўлат қувурлар орқали келиб, катта ҳовузга қуйилади. Сўнг адир устидаги канал орқали 26 километр масофага оқиб боради ва 6 минг гектар майдондаги экинни яшнатади.

Станция қардош Қирғизистоннинг Ленин, Андижон областининг Избоскан районларига хизмат қилади. У ҳар икки райондан яна 2,5 минг гектар янги ер ўзлаштириш имконини беради.

Станция қурилишига 6 миллион сўм маблағ сарфланди. 10 миллион куб метр ер ишлари, 23 минг куб метр бетон ва темир-бетон, 4 минг тонна металл конструкцияси ишлари бажарилди. 139 та катта-кичик ёрдамчи иншоотлар қурилди. Канал бўйида ажойиб посёлка барпо этилди, шинам уйлар қад кўтарди.

Яқинда «Маданият» насос станцияси ишга туширилиши муносабати билан бу ерда тантанали йиғилиш бўлди. Йиғилишда станцияга икки республикага хизмат қилгани учун «Дўстлик» станцияси деган ном берилди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТАДҚИҚОТЧИ БИЛАН ЁНМА-ЁН

МЕН СИЗДАН ШИФО ТОПДИМ

РЕПОРТАЖ

Олим жимжилоқдек шишачани силкиб кўрсатди. Қуёш аксида живирлаётган кристаллар тиниклашгандай бўлди. Оппоқ доначалар титраб кетди. Кўзгу остидан олим уни узоқ кузатди. Сўнг иш столидан бир даста хатни олиб бизга узатди.

— Мана буниси Удмурдистон АССРдан, — деди профессор. Кўз югуртирамиз: **«Ўғлимни дард енгиб, бора-бора мени ҳам таниёлмади. Қилмаган шифомиз қолмади. Юборган «Коамид»ингиздан унинг чеҳрасига қувонч югурди. Ниҳоят, ўғлим оёққа турди. Хонамиз шодликка тўлди. Юборган дорингиз учун бир умрга қарздормиз. Ҳурмат билан А. Яхлякова».**

Қўлимизда РСФСРда хизмат кўрсатган врач А. Асулякдан келган мактуб: **«Кобальт-30»нинг таъсир жиҳати кутилгандан зиёда бўлди. Беморнинг қон состави деярли асл ҳолига қайтди. Даволашни ниҳоясига етказиш учун дорингиздан яна бир оз юборсангиз».** Бундай илтимос хатларининг чеки йўқ.

«Қадрли Маннон Азизович!

Кафедрамиз врачлари Сиз тақдим этган «Феррамид»нинг болалардаги анемия касаллигини даволаш хусусиятини эшитиб, жуда таъсирландик. Унинг қўлланиш усулларини айтиб берсангиз-у, биз ҳам кенгроқ қўллансақ, илтимос билан:

Врачлар малакасини ошириш институтининг педиатрия кафедраси мудири профессор М. П. Матвеев».

— «Коамид», «Кобальт-30» ва «Феррамид» препаратлари синовдан ўтди-ю, хатлар оқими бизни кўмиб ташлади, — дейди олим хаёлга чўмиб.

Қизиқ, унинг хаёлида нималар кечди экан? Балки, лаборатория ходимлари ютуғи кўз ўнгидан бир-бир ўтгандир?! Ҳозир фармацевтика институти проблема лабораториясининг илмий ходимлари аналитик химия кафедраси олимлари билан ҳамкорликда микроэлементларнинг биологик актив моддалари бўлган комплекс бирикмаларни тадқиқ этиш ва синтез қилиш соҳасида илмий кузатув ишлари олиб бормоқдалар. **Жами 500 дан ортиқ микроэлементларнинг комплекс бирикмаси олинди. Улардан бир қисми фармакологик синов пайтида деярли биологик самарадорлигини кўрсатди. Шундан сўнг улар клиник ўрганишга топширилди. Шулардан баъзи препаратлар [«Коамид», «Феррамид», «Кобальт-30»] СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги қошидаги фармакологик комитетнинг руҳсати билан медицина практикасида клиник қўлланишга тавсия этилди.** Уларни синтез қилганликлари ва қўлланганликлари учун проблема лабораторияси ходимларидан беш кишига авторлик гувоҳномаси берилди. Эндиликда мазкур препаратлар Тошкент химия-фармацевтика заводида ишлаб чиқарилмоқда.

Анемия касаллигининг турли формаларини даволашда катта самара бераётган «Коамид», «Феррамид»лардан ташқари истиқболли препаратлар ҳам йўқ эмас. **Жумладан, СО-8 қон босимини пасайтиради ва асаб касалликларини даволашда яхши самара беради. СО-9 ошқозон ярасини ва 12 бармоқли ичак касалликларини даволашда қўл келмоқда. СИнинг эса баъзи тери касалликларини даволашда нафи катта.**

Мазкур мавзулар бўйича аналитик химия ва проблема лабораторияси ходимлари 200 га яқин илмий мақолалар эълон қилишди. 8 киши кандидатлик ва икки киши докторлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади. Бундан ташқари Совет Иттифоқининг бир қатор турли медицина муассасалари ва илмий-тадқиқот институтлари ходимлари синтезлашган препаратларни медик-биологик ўрганиш бўйича 300 дан ортиқ мақолаларни эълон қилдилар.

Москвалик олим, медицина фанлари доктори П. И. Идельсон «Коамид» препарати билан юздан ортиқ беморни оёққа турғазди. Тошкентда эса ўнлаб беморлар академик Н. Исмоилов ва Н. Келгинбоевлар қўллаган ана шу дорилардан шифо топиб, меҳнат ва фароғат қучоғига қайтдилар.

Дарҳақиқат, ўзбек олимларининг медицина фанини ривожлантириш соҳасидаги хизматлари кенг жамоатчилик томонидан эътироф этилмоқда. СССР Медицина фанлари академиясининг академиги, профессор М. Д. Тушинский, «Коамид»нинг қиймати ҳақида гапириб: **«Маннон Азизов бу ноёб моддани яратиб, медицина фанига, унинг амалий ривожига улкан ҳисса қўшди»** деб ёзган эди.

«Коамид» витаминларнинг микроэлементлар билан кимёвий бирикмаси бўлиб, у организмдаги қизил қон доначиларини кўпайтиради. Лимфа безларининг жароҳатланишидан камайиб кетган гемоглобинлар «Коамид» таъсирида бир неча марта ортгани аниқланган.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, Тошкент фармацевтика институтининг ректори, кимё фанлари доктори, профессор Маннон Азизов ва унинг шогирдлари томонидан яратилган дори-дармонлар, шунингдек, чорвачилик ва қишлоқ хўжалигида қўлланилаётган препаратлар ва бошқа ишлар республикамизда кимё ва биологиянинг ривожига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилмоқда.

Лабораторияда олинган янги препаратлар пахта ҳосилини ошириш мақсадида 10 дан ортиқ колхозларда синаб кўрилди ва кўрилмоқда, тажриба натижасида аниқландики, пахта ҳосили ўн кун эрта етилиб, ҳосилдорлик ҳар гектаридан 6 процентга ортди. «Кобальт»нинг айрим бирикмалари билан олти ой давомида боқилган қора моллар вазни 26-27 килограммгача кўпайди. Гўштнинг сифати эса яхшиланиб, унинг қиймати биринчи нав ҳисобига ортди.

Проблема лабораториясида изланиш-изланиш, тажриба ўтказиш ишлари давом этмоқда. Олимларнинг фикри-зикри дунёда энг қимматли капитал бўлмиш инсон сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишга қаратилган. Улар илмнинг машаққатли сўқмоқларидан нурли йўл сари дадил интилмоқда.

М. МУҲСИМОВ,
Ҳ. МАҲСУМОВ.

ЖАНГОВАР ВАЗИФА

МАТБУОТ ВА ҲАЁТ

Мамлакатимизда кенг авж олган коммунистик қурилишда совет матбуоти нечоғлик катта роль ўйнаётганлиги ҳаммага аён. Бизнинг матбуот Ленин партиясининг жанговар ёрдамчиси сифатида иш олиб бориб, партия томонидан совет халқи олдига қўйилган улуғвор вазифаларни бажаришда фаол қатнашмоқда.

Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси Владимир Ильич Ленин матбуотимизнинг кучи унинг турмуш билан, социалистик жамият қуриш тажрибаси билан чамбарчас алоқада бўлишлигидадир, деб таълим берган эди. У «қоғозни кўриб, ҳаётни кўрмайдиган қуруқ адабиётчиларни» қаттиқ танқид қилар ва матбуотни ҳаётга, халқ оммасининг турмушига яқинроқ туришга даъват этарди.

Совет матбуоти ходимлари улуғ доҳийнинг доно кўрсатмаларига, унинг буюк ва ҳаётбахш таълимотига қатъий равишда амал қилиб келмоқдалар, матбуотнинг ҳаёт билан доимо ҳамнафас бўлиши, кенг меҳнаткашлар оммасининг кундалик турмуши билан яқиндан алоқада бўлиши учун тинмай қайғурмоқдалар.

Ҳозирги вақтда матбуотимизнинг таркибий қисми, унинг асосий звеноларидан бири бўлган район газеталарига ҳам жуда катта эътибор билан қаралмоқда. Чунки район газеталари жойлардаги маҳаллий партия ташкилотларининг энг яқин ёрдамчилари, мустаҳкам таянчлари бўлиб қолди. Улар маҳаллий ҳаётни ёритишда, меҳнаткашларни мамлакатимиздаги коммунистик қурилиш ишига сафарбар этишда, кишиларни юксак коммунистик ғоялар руҳида тарбиялашда жойлардаги партия ташкилотларига яқиндан кўмаклашмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг шу йил июль ойида бўлиб ўтган пленумлари қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантиришнинг жуда катта программасини белгилаб берди. Ишлаб чиқилган тадбирлар партиянинг мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотларига, саноатнинг эса қишлоқ хўжалиги хом ашёсига бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлигини тасдиқловчи янги, ёрқин далилдир.

Совет матбуоти ва шу жумладан район газеталари ҳам ҳозир ўзларининг асосий диққат-эътиборларини партиямиз ва халқимиз ҳаётидаги ана шу ғоят муҳим масалаларга қаратиб, жуда тўғри иш қилаётирлар. Район газеталарининг саҳифаларида шу муносабат билан янги рубрикалар пайдо бўлди. «КПСС XXIV съезди шарафига», «Меҳнат совғаларимиз — КПСС XXIV съездига», «КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга оширамиз!» — бу рубрикалар остида берилаётган материалларда ишлаб чиқариш соҳасидаги ютуқлар, социалистик мусобақанинг самараси, илғорларнинг иш тажрибаси, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, тежамкорлик учун кураш, иш маданиятини ошириш ва ҳоказо масалалар ҳақида кенг фикр юритиляпти.

Республикамизда ҳозир 108 та район газетаси чиқиб турибди. Улар жойлардаги партия ташкилотларининг ўткир ғоявий қуролидир. Район партия комитетлари ўз жанговар органи — маҳаллий матбуотга меҳрлик билан раҳбарлик қилиб, улар воситасида жуда катта ташкилотчилик, ташвиқот-тарғибот ҳамда тарбиявий ишларни олиб бораётирлар. Шу жиҳатдан қараганда, «Ленин байроғи» (Фарғона областининг Қува райони), «Янги ҳаёт» (Андижон областининг Москва райони), «Социалистик шаруашилик» (Бухоро областининг Томди райони), «Янгийўл» (Тошкент областининг Янгийўл райони), «Совет пахтакори» (Хоразм областининг Шовот райони), «Чорвадор» (Сирдарё областининг Фориш райони), «Пахтакор» (Қорақалпоғистон АССРнинг Беруний райони) каби район газеталарининг иши диққатга сазовордир.

Аммо, афсуски, шундай район партия комитетлари ҳам борки, улар ўз органлари бўлмиш район газетасига етарли раҳбарлик қилмаётирлар, редакция коллективи иши билан астойдил қизиқмайдилар. Улар газетанинг ғоявий йўналишини кузатиб, берилаётган материалларнинг мазмуни ва савиясини чуқур таҳлил қилиб кўрмайдилар. Район партия комитетларининг пропаганда ва агитация бўлимларида район газеталарини тематик, умумий ва яширин обзор қилиб муҳокама этиш практикаси жуда кўп жойларда ҳануз йўлга қўйилмаган.

Бундай аҳволни Янгиер район партия комитети фаолиятида ҳам кўриш мумкин. Бу ерда 1969 йилда атиги бир марта газетанинг ишига оид масала муҳокама қилинган. У ҳам бўлса йил бошида газета редакциясининг квартал плани райком бюросида тасдиқланганлигидир.

Район газетаси — район партия комитетининг органи, унинг қўлидаги қудратли ғоявий қуролдир. Бу қуролдан тўғри ва мақсадга мувофиқ фойдаланиш, газетага кундалик раҳбарлик қилиш, унинг иши билан доимо қизиқиб туриш, газетага тўғри йўналиш бериш, ютуқ ва камчиликларини ўз вақтида ва мунтазам кўрсатиб бориш — район партия комитетининг энг муҳим вазифасидир. Район партия комитети район газетасининг бутун фаолияти учун жавобгардир.

КПСС Марказий Комитети халқ оммасининг сиёсий ва меҳнат активлигини ўстиришда район матбуоти ҳам ғоят катта роль ўйнаётганлигини ҳисобга олиб, 1968 йилда «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда район газеталарининг ролини ошириш тўғрисида» махсус қарор қабул қилган эди. Бунинг натижасида район газеталарининг ходимлари, кўп сонли ишчи ва деҳқон мухбирлари, шунингдек жойлардаги партия ҳамда совет органлари район матбуотининг ролини ошириш ва унинг таъсирини янада кучайтиришни таъминловчи аниқ программага эга бўлдилар.

Район газеталари редакцияларининг аксарияти партиямиз кўрсатмаларини изчиллик билан турмушга татбиқ қила бориб, кейинги йилларда бирмунча муваффақиятларга эришдилар. Улар партиявий ишнинг актуал масалаларини, колхоз ва совхозлар ишлаб чиқаришини ривожлантириш, қишлоқларда турмуш маданиятини яхшилаш, кишилар ўртасида тарбиявий ишлар олиб боришни дуруст йўлга қўйиш ва бошқа қатор муҳим масалаларни юқори савияда, мазмунли ёритадиган бўлиб қолдилар.

КПСС Марказий Комитетининг юқорида эслатиб ўтилган қарори Сирдарё областида қай тарзда амалга оширилаётганлигини ўтган йили Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ўрганиб чиққан ва шу ҳақда тегишли қарор қабул қилган эди. Мазкур қарорда шу областдаги район газеталарининг ижобий ишлари кўрсатиб ўтилди ва айни чоғда улар томонидан йўл қўйилаётган камчиликларга маҳаллий партия ташкилотларининг эътибори жалб қилинди.

Бизда, афсуски, ҳали ҳам маҳаллий ҳаётни юзаки ва зерикарли тарзда ёритаётган район газеталари бор. Уларнинг айримлари меҳнаткашларнинг хат-хабарларидан жуда камдан-кам фойдаланади, кўпчиликнинг эътиборини жалб этувчи, қизиқ масалаларни кўтариб чиқмайди. Ҳар бир район газетаси, асосан шу райондаги маҳаллий ҳаётни, маҳаллий проблема ва масалаларни ёритишни ўзининг муҳим вазифаси деб билиши керак.

Район газеталарининг ишидаги катта камчиликлардан бири — бу танқиднинг йўқлиги ёки жуда кам эканлигидир. Ҳар қандай газета танқидсиз яшаса, танқидий материалларни ўз вақтида бериб бормаса, у ҳолда бу газетанинг роли ва таъсир кучи пасайиб кетади, омманинг эътиборидан четда қолади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг ташаббуси билан яқинда республикамизнинг тўртта шаҳрида район газеталарининг ходимлари ҳамда маҳаллий радиоэшиттириш ташкилотчилари учун икки кунлик семинар-кенгаш ўтказилди.

Семинар-кенгашлар КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIX пленуми қарорларини ҳамда КПСС XXIV съездига тайёргарлик ишларини кенг пропаганда қилиш руҳи остида ўтди. Семинарларда газета ва радио ходимлари ўзаро тажриба алмашдилар, район газетаси ҳамда радиоси ишини тағин ҳам яхшилашга қаратилган бир қанча қимматли таклиф ва мулоҳазаларни ўртага ташладилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитетнинг шу йил июль ойида бўлиб ўтган Пленумида «Қишлоқ хўжалик соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари» ҳақида қилган докладида бундай деган эди: «Қишлоқ хўжалиги — умумий куч-қувватлар билангина чинакам юксалтириш мумкин бўлган соҳадир. Бу соҳанинг ривожланиши ҳаммага — машинасозлик, химия, қайта ишлаш саноати, бинокорлик материаллари саноати ходимларига, қурувчиларга ва бошқа соҳаларнинг ходимларига боғлиқ. Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини бундан буён анча юксалтиришдан иборат катта халқ хўжалик, сиёсий вазифани ҳал қилишдан ҳеч ким четда қолиш ҳуқуқига эга эмас».

Бу кўрсатма район газеталарининг ходимлари учун ҳам асосий қўлланма, жанговар вазифа бўлмоғи керак. Биз қишлоқ хўжалиги соҳасини, уни тағин ҳам жадал ривожлантириш йўлларини газета саҳифаларида жуда кенг ёритишимиз лозим.

Пленум материалларини ўрганиш ва пропаганда қилишга доир бутун идеология иши юбилей йили планлари ва мажбуриятларининг муваффақиятли равишда бажарилишига қаратилиши ва ёрдам бериши керак. Бунда район газеталари ходимларининг зиммасига ҳам катта масъулият юкланади.

Республикамиз барча меҳнаткашларининг давлат планлари ва социалистик мажбуриятларни тўла ва ошириб бажаришларига, беш йиллик топшириқларининг муддатидан олдин адо этилишига, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани ҳамма жойда кенг авж олдиришга эришиш — шу куннинг асосий вазифасидир. Партиямизнинг ҳозирги талаби ҳам шундан иборат.

Т. РАСУЛОВ,
Ўзбекистон КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг газета ва журналлар сектори мудири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ҚАРС — ИККИ ҚЎЛДАН»

сарлавҳали мақолада (15 август) Бухоро областидаги пахта заводлари ва тайёрлов пунктлари янги ҳосилни қабул қилишга қизғин тайёргарлик кўраётганлари, лекин баъзи пунктларда машина ва механизмлар учун зарур эҳтиёт қисмлар етишмаслиги хабар қилинган эди.

Мақола «Ўзбекхлопкомаш» заводи коллективи ўртасида муҳокама қилинган ва зарур тадбирлар белгиланган.

Завод Бухоро областининг пахта тозалаш заводларига ленталн транспортёрлар учун конусли шестернялар етказиб бериш планини бажарди.

Шу йилнинг биринчи октябригача қолган асбоб-ускуналарни етказиб бериш учун тегишли чоралар кўрилди.

БАРАКАЛИ ХИРМОН

Жонажон Коммунистик партиямиз XXIV съезди шарафига бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилган Сирдарё районидаги «Победа» колхози аъзолари юбилей йили ҳосилини йиғиб-териб олишга киришдилар. 40 центнерчилар ҳаракатини бошлаб берган Жиян Мансуров, Ҳайдар Бобожонов, Мухтор Садиев, Эргаш Файзиев ўртоқлар бошлиқ бригада азаматлари дастлабки кунлардаёқ йиллик планнинг 1,5-2 процентн миқдорида ҳосил топширишяпти. Ж. Ҳидирова, М. Мансурова, З. Бобоева, Н. Бадирова, Ш. Низомова сингари илғорлар ҳар куни 120-160 килограммдан «оқ олтин» териб, бошқаларга намуна бўлишяпти.

— Пахтакорларимиз, — дейди колхоз раиси Нурқос ака Эгамбердиев, — 1000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 22 центнер ўрнига 30 центнердан хирмон кўтаришга аҳд-паймон қилишган. Бунёд этилган ҳосил чўғи ёмон эмас. 3 минг тонналик «оқ олтин» ҳосилининг деярли учдан икки қисмини машиналарда териб оламиз. Мавсумда 150-250 тоннадан пахта териш мажбуриятини олган Жунайдилла Нурназаров, Борис Риженко, Дада Ҳотамов, Жўрабой Бозоров каби механизаторларимиз 19 терим агрегатини шай қилиб қўйдилар. Ҳозирги кунда ғўзани дефолиация қилиш ишлари ҳам тугалланяпти.

Дарҳақиқат, колхоз хирмони кундан-кунга юксалиб боряпти. Машиналар ишга тушгач, хирмонга тағин ҳам барака киради.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг аъзоси.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга оширамиз

СИФАТЛИ ВА АРЗОН

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми жуда муҳим ҳаётий масалани — мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш масаласини муҳокама қилди. Ўртоқ Л. И. Брежнев Пленумда қилган докладида қишлоқ хўжалигининг ҳозирги аҳволини атрофлича таҳлил қилиб берди, эришилган муваффақиятларни таъкидлаш билан бирга, мавжуд камчиликларни кўрсатди. Пленум қарорида эса ана шу камчиликларга барҳам бериш, дон, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга қаратилган аниқ тадбирлар белгиланди.

Колхозимиз аъзолари Пленум қарорларини чуқур ўрганишяпти. Улар умуман мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини, хусусан пахтачиликни юксалтириш истиқболларига катта қизиқиш билан қарамоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўз докладида суғориладиган ерлардан фойдаланиш соҳасида катта камчиликлар борлигини, ана шу ерларга экилаётган экинлардан, хусусан пахтадан кўпроқ ҳосил олиш чоралари кўрилмаётганини, унинг ҳосилдорлиги бир ерда тўхтаб қолаётганини кўрсатди. Ҳақиқатда шундай бўляпти. Бу жиддий масала бизни ўйлантириб қўйди.

Хўш, ҳар бир колхоз ва совхозда пахтанинг ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилини муттасил ошириб бориш мумкинми? Албатта мумкин. Бунинг учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Давлат колхоз ва совхозларни янги қудратли техника, минерал ўғитлар, химикатлар билан тобора кўпроқ таъминламоқда. Пленум қарорларида суғориладиган деҳқончилик районларида ирригация ва мелиорация қурилишини янада кучайтириш, колхоз ва совхозларни техника, ўғитлар ҳамда химикатлар билан таъминлашни тағин ҳам яхшилаш зарурлиги айтилди.

Давлат бераётган ана шу моддий-техника ёрдамига таяниб, суғориладиган ерлардан яхшироқ фойдалансак, уни эъзозласак, кучига-куч қўшиб, унумдорлигини оширсак, мелиоратив ҳолатини яхшиласак, ирригацияга эътиборни кучайтирсак истаганча ҳосил олишимиз мумкин.

Пахта етиштирувчи колхоз ва совхозларда экин экилиб келинаётган суғориладиган ерлардан яхши фойдаланиш деганда нима тушунилади, бу иш нимадан бошланиб, нима билан тугалланади? Аввал шу масалани ойдинлаштириб олиш даркор. Агар қисқа қилиб айтиладиган бўлса, суғориладиган ерлардан яхшироқ фойдаланиш уни яхши ишлаш ва мўл ҳосил олиш демакдир. Бу вазифа қандай қилиб яхшироқ ҳал қилинишн мумкинлигини колхозимиз мисолида кўрсатиб бермоқчиман.

Колхозимиз илгари қолоқ хўжаликлардан бири эди. Ҳар гектар ердан олинган ҳосил 20 центнерга ҳам бормасди. **Беш йиллик давомида колхозда пахтачиликни юксалтиришда кескин ўзгариш юз берди. Ҳосилдорлик анча ошди. Ялпи ҳосил кўпайди. Масалан, 1966 йили ҳар гектар ердан пландаги 19,33 центнер ўрнига 24,18 центнердан ҳосил олинди. Ҳосилдорлик шундан илгариги йилдагига нисбатан тўрт центнердан зиёд ошди. 1968 йилга келиб ҳосилдорлик гектар бошига 29,56 центнерга етди.**

Албатта бунга осонлик билан эришилмади. Колхозда пахта етиштириш агротехникаси такомиллаштирилди, ерга муносабат тубдан ўзгартирилди. Бизда илгари ҳосил йиғим-терими йилнинг охиригача давом этарди. Ҳатто январь ойида ҳам пахта териларди. Натижа нима бўларди? Ер кузда ҳайдалмай ва ўғитланмай қоларди. Ер кузда ўғитлаб шудгор қилинмаса, қиш даврида дам ололмайди, кучини тиклолмайди, тупроғининг структураси яхшиланмайди. Кун бўйи ишлаб, кечқурун овқатланмаган ва кечаси ухлаб дам олмаган одамнинг аҳволини тасаввур этинг. Ёзда экин ўстирилиб, кузда шудгор қилинмаган ер ҳам шунга ўхшайди. Модомики, гап суғориладиган ерлардан яхшироқ фойдаланиш ҳақида бораётган экан, ерни кузда шудгорламасликни қандай баҳолаш мумкин? Ер кузда ўғитлаб шудгор қилинмаса, унинг ҳосилдорлиги ошиши у ёқда турсин, ҳатто камайиб кетиши турган гап.

Ер кузда шудгор қилинмагандан кейин қишда ва эрта баҳорда яхоб бериб бўлмайди ёки яхоб берилса ҳам унинг фойдаси бўлмайди. Чунки қотиб зарang бўлиб қолган ернинг тупроғига нам яхши сингмайди. Демак тупроқда нам тўпланмай қолади. Оқибатда баҳорда ер ҳайдашга мажбур бўлинади. То ерни тайёрлагунча чигит экишнинг қулай агротехника муддатлари ўтиб кетади. Экиш кеч тугалланади. Бу орада кунлар исиб кетиб, тупроқ қуриб қолади. Экилган уруғ униб чиқмайди. Чигит суви беришга тўғри келади. Шудгор қилинган, чигит вақтида экиб ва ундириб олинган бошқа хўжаликларда ягана тугалланиб, ғўза культивация қилинаётганда чигитни ундириб оламан деб овора бўлиб юрилади.

Юқорида айтганимдек ердан яхши фойдаланиш пахтадан мўл ҳосил олиш демакдир. Пахтадан мўл ҳосил олиш учун эса ғўзани парвариш қилиш ва мўл ҳосил етиштириш билан боғлиқ бўлган агротехника тадбирларини ўз вақтида амалга ошириш даркор. Бу масалаларга батафсил тўхталмаганимнинг боиси шундаки, энди бу ишларни бажариш вақти ўтди.

Кузги шудгор ҳақида кўпроқ гапираётганимнинг сабаби шундаки, **пахта етиштирувчи хўжаликларда экин экиб келинаётган суғориладиган ерлардан яхшироқ фойдаланиш ерни кузда албатта ўғитлаб шудгор қилишдан бошланиб, ҳосил йиғим-теримини қисқа муддатда тугаллаб, яна ерни ўғитлаб шудгор қилиб қўйиш билан тугалланади.** Бу гапларни шунинг учун таъкидлаяпманки, ҳадемай ҳосил йиғим-терими тугалланади ва сўнг ерни ўғитлаб ҳайдаб қўйиладиган вақт келади. **Кимки, келгуси йили пахтанинг ҳосилдорлигини янада ошираман деса ҳосил йиғим-теримини қисқа муддатда тугаллаш, ерни барвақт бўшатиб олиш ва уни эртароқ шудгорлаб қўйиш чорасини кўриши керак.**

Бунга фақат машина теримини кенгайтириш, имкони борича кўпроқ пахтани машинада териш орқали эришиш мумкин. Бу тажрибада синалган ва яхши натижа берган усул. Биз машина терими туфайли ҳосил йиғим-теримини барвақт тугаллайдиган, ерни ҳосилдан тезроқ бўшатиб, кузда шудгорлаб қўядиган бўлдик. Ҳосилдорлик ҳам пахтачиликни комплекс механизациялаш, айниқса ҳосил йиғим-теримини кенг машиналаштириш туфайли ошди.

Шу ўринда яна мисол келтираман. **Колхозда 1966 йили барча ҳосилнинг тўртдан бир қисми машиналарда терилган бўлса, 1968 йили ярмидан кўпроғи терилди. Ҳатто куз серёғин келиб, терим машиналарини ишлатиш қийин бўлган бултур ҳам ҳосилнинг тўртдан бир қисмидан кўпроғи машиналарда териб олинди.** Агар бултур ҳар бир қулай кун ва соатдан фойдаланиб, машиналар ишга солинмаганда, пахтанинг бир қисми терилмай қолиб нобуд бўлиши, мажбурият у ёқда турсин, ҳатто давлат плани ҳам бажарилмай қолиши мумкин эди.

Бу йил беш йиллик якунланадиган йил. Ҳар бир колхоз ва совхоз коллективининг ишига у пахта етиштириш топшириғини қандай бажарганлигига қараб баҳо берилади. Колхозимиз аъзолари ўтган тўрт йилда пахта етиштиришни кўпайтириш, беш йиллик план топшириқларини бажариш соҳасида муайян ютуқларни қўлга киритдилар. Масалан, **колхозда беш йилда 14400 тонна пахта етиштирилиши керак эди. Ўтган тўрт йилда эса давлатга 14.119 тонна ёки планга қўшимча равишда 2933 тонна пахта сотилди.**

Шу туфайли хўжаликнинг экономикаси анча мустаҳкамланди. Пахтачиликнинг рентабеллик даражаси ошди. Пахтакорларнинг моддий манфаатдорлиги кучайди. **Ўтган тўрт йилда пахтачиликдан қарийб олти ярим миллион сўм даромад қилинди. Шу жумладан бир ярим миллион сўмга яқин соф фойда олинди. Колхозчиларнинг тўрт йил мобайнидаги ўртача ойлик иш ҳақи 143 сўмга тўғри келди.**

Буларнинг ҳаммаси яхши, албатта. Лекин бултур ҳосилдорликнинг 1968 йилдагига нисбатан камайиб кетишига йўл қўймаганимизда муваффақиятларимиз янада салмоқлироқ бўларди. Бултур гарчи план ошириб бажарилган бўлса ҳам, ҳар гектар ердан олинган ҳосил 26,89 центнердан ошмади. Бултур ҳосилдорликда ҳеч бўлмаганда 1968 йилдаги даражага эришганимизда давлатга 3859 тонна эмас балки 4200 тоннадан кўпроқ пахта сотган ва пахта етиштириш бўйича беш йиллик планни тўрт йилдаёқ ошириб бажарган бўлардик.

Агар пахта майдонимизда вилт касаллиги тарқалганида, ҳосилдорликнинг камайиб кетишига шу офат сабаб бўлди дейиш мумкин эди. Аммо бизда ҳозирча вилт йўқ. Мен «ҳозирча» деган сўзни алоҳида таъкидлаб айтаётганимнинг боиси шуки, районимиздаги бир қатор хўжаликларда бултур ва аввалги йиллари бу касаллик ҳосилга анча зарар етказди. Демак, эҳтиёт чораси кўрилмаса, у келгусида бизнинг ерларимизга ва ҳозирча вилтдан зарар кўрмаётган бошқа хўжаликларнинг ерига ҳам тарқалиши мумкин. Бунинг олдини эса фақат янги ерларни ўзлаштириш, бедапоялар майдонини кенгайтириш, пахта-беда алмашлаб экишни жорий этиш йўли билан олиш мумкин. Шундай қилинганда ҳозир пахта етиштирилаётган ерларга дам бериш, кучини ва унумдорлигини ошириш имконияти вужудга келади.

Вилт касаллиги қуввати камайиб кетган, дам олмаган ерларда тез тарқалишини эътиборга олиб, бу соҳада пахта-беда алмашлаб экиш билан бир қаторда, ерни кузда ўғитлаб шудгор қилиб қўйиш ҳам катта аҳамиятга эгалигини яна бир карра таъкидламоқчиман.

Биз пахта майдонларимизда вилт касаллиги йўқ деб, хотиржамликка берилганимиз йўқ. У бундан кейин ҳам бўлмаслиги чорасини кўряпмиз. **Кейинги икки-уч йилда 300 гектар янги ер ўзлаштириб, унга пахта экдик. Бундан ташқари, кучсизланиб, ҳосилдорлиги камайиб кетган 70 гектар пахта майдонини эски бедапоялар билан алмаштирдик.**

Ҳозир колхозда 170 гектар бедапоя бор. Аммо бу етарли эмас. Шу туфайли **яқин икки-уч йилда лалмикорликдан яна 300 гектар янги ер ўзлаштириб, насослар ёрдамида сув чиқарамиз ва унга беда ҳамда пахта экамиз.** Шу тариқа бедапоялар майдонини тобора кенгайтириб бориб, пахта-беда алмашлаб экишни тўла йўлга қўямиз. Бусиз пахтанинг ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилини муттасил ошириб ва вилт касаллигининг олдини олиб бўлмайди.

Хўш, бултур ҳосилдорликнинг камайиб кетишига нима сабаб бўлди? Маълумки, Самарқанд области, айниқса бизнинг районимиз тоғли зонада жойлашган. Бошқа жойлардагига нисбатан ёғингарчилик кўп бўлади. Баҳор ва ёз салқин бўлади. Об-ҳаво шароитининг ноқулайлиги пахтачиликда катта қийинчиликлар вужудга келтиради. Чигит кеч экилади. Ғўза кеч ривожга киради. У етарли даражада фойдали иссиқликни ололмайди. Натижада ҳосил кеч етилади. Шу сабабли бултур гарчи бизнинг районимизда план жуда катта қийинчиликлар билан бажарилган бўлса ҳам, областда бажарилмай қолди. Чунки ҳосилнинг етилиши кечикди. Куз серёғин ва салқин келгани сабабли кўсакларнинг бир қисми очилмай қолди.

Областимизда ва районимизда об-ҳаво шароити пахтачилик учун жуда ноқулайлигини шундан ҳам билса бўладики, бу йил баҳорда ва ёзда республиканинг ҳамма жойида пахтачилик учун об-ҳаво шароити қулай бўлгани ҳолда, бизда жуда кўп ёғингарчилик бўлди. Экилган чигит униб чиқмади. Ҳатто каттагина майдонлардаги ғўзани дўл уриб кетди. Натижада чигитни қайта экишга тўғри келди. Бунинг устига ёз салқин бўлди. Ғўза ҳар қанча парвариш қилинмасин, барибир ривожланишдан орқада қолди. Бу, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг бу йилги пахта йиғим-теримини ўтказиш тўғрисидаги қарорида ҳам кўрсатилган.

Хулоса қилиб айтганда, бултур колхозимизда ҳосилдорликнинг камайиб кетишига асосан об-ҳаво шароитининг ноқулай келганлиги сабаб бўлган эди. Бироқ ҳамма айбни об-ҳавога тўнкаш, ўзимиз йўл қўйган камчиликларни тан олмаслик нотўғри бўлур эди. Агар ҳосилдорликнинг камайиб кетишига фақат об-ҳаво шароити сабаб бўлганда, ҳосилдорлик ҳамма бригадаларда баравар камаярди. Буни қуйидаги мисолдан кўриш мумкин. Бойман Эргашев бошлиқ бригадада об-ҳаво шароити қулай бўлган 1968 йили 286 тонна пахта етиштирилган эди. Бу бригада аъзолари бултур шароит жуда ноқулай келганлигини ҳисобга олиб, ғўза парваришини тинмай кучайтирдилар ва уни нормал ривожлантириб, мўл ҳосил тўплаш ва кўсакларни барвақт очилтиришга эришдилар. Шу туфайли ялпи ҳосил бурноғи йилдагига нисбатан камайиб кетмади, аксинча анча ошди. Бригада бултур пландаги 203 ўрнига 306,7 тонна пахта олди. Бошқа айрим илғор бригадалар ҳам ана шундай яхши натижага эришди.

Демак, айб фақат об-ҳаво шароитида эмас, балки ўзимизда ҳам экан. Бултур шароитни ҳисобга олиб иш кўрганимизда ҳосилдорлик камайиб кетмасди. Агар ҳушёр бўлмасак, бултурги аҳвол бу йил ҳам такрорланиши мумкин эди. Бироқ биз бунга йўл қўймаслик чорасини кўрдик. Ғўзани ниҳоятда сифатли парвариш қилдик. Айниқса тупроқни қиздиришда муҳим роль ўйновчи маҳаллий ўғитдан фойдаланишга алоҳида эътибор бердик. Август ойида мавжуд 1475 гектар майдонда икки марта узунасига ва бир марта кўндалангига культивация ўтказилди. Экин икки марта қондириб суғорилди. Шу йўл билан ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликка асосан барҳам берилди.

Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг қарорига жавобан пахтакорларимиз ҳосил йиғим-теримига тайёргарлик кўриш билан бир қаторда, ғўза парваришини сентябрь ойининг ўрталаригача давом эттиришга ва шу тариқа экиннинг ривожланишидаги қолоқликка узил-кесил барҳам бериб, олинган юксак мажбуриятни тўла бажаришни таъминлайдиган даражада мўл ҳосил етиштиришга қарор қилдилар.

Бу йилги мажбуриятимиз эса юксак. Пахтакорларимиз КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига жавобан гектаридан 30 центнердан ҳосил олиш ва ҳосилдорликни бултургига нисбатан 3 центнердан зиёд ошириш, сифатли ва арзон пахта етиштириш ҳақида сўз беришган.

Биз август ойида экинни жадал парвариш қилиш билан бир қаторда, ҳосил йиғим-теримига, айниқса машина теримига тайёргарлик ҳам кўра бошлаган эдик. Мавжуд 30 та терим агрегати, трактор тележкалари, хирмон жойлар, йўл-кўприклар, тош-тарозилар ремонти барвақт тугалланди. Умуман пахта майдони, хусусан машина теримига ажратилган пайкаллар бегона ўтлардан тозаланди.

Биз дефолиацияни белгиланган муддатда сифатли қилиб тугаллаймиз ва кўсакларнинг 50-60 проценти очилгач, агрегатларни ишга туширамиз. Республика партия ва ҳукуматининг қарорида кўрсатилганидек, машиналарни группа қилиб ишлатамиз. Теримни қатъий график асосида ташкил этиб, ҳар куни йиллик планнинг 2-3 проценти миқдорида пахта териш ва тайёрлашга эришамиз. Шундай қилиб, планни октябрь ойининг охирида, мажбуриятни эса 7 ноябргача бажарамиз.

Механик-ҳайдовчиларимиз етарли. **Механизаторларимиз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг бу йилги ҳосил йиғим-теримини ўтказиш ҳақидаги қарорида машина теримига алоҳида аҳамият берилганини эътиборга олиб, терим агрегатларини тўла қувват билан ишлатиб, бу йил 800 гектар майдондан камида 2500 тонна пахтани «зангори кема»ларда териш ҳақида сўз беришди. Лекин келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлаш, ерни ҳосилдан тезроқ бўшатиш ва барвақт шудгор қилиб қўйиш учун биз имкони борича кўпроқ майдондаги пахтани машиналарда териш ва машина терими ҳажмини 3000 тоннага етказиш учун ҳаракат қиламиз.** Шундай қилмасак янги беш йилликда пахтачиликни юксалтириш юзасидан белгиланган режаларни амалга ошириш, ҳосилдорликни йил сайин кўтариб бориш қийин бўлади. **Пахтакорларимиз КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига асосан пахтачиликни юксалтириш истиқболларини белгилар эканлар, келгуси йили ҳосилдорликни 32 центнерга, беш йилликнинг охирига бориб эса 40 центнерга етказишга қарор қилдилар.**

И. ШЕРҒОЗИЕВ,
Пайариқ районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси.

ШОЛИ ЎРИМИ БОШЛАНДИ

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбири). КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашаётган Қорақалпоғистон Автоном Республикасининг шоликорлари мўл ҳосил етиштирдилар. Қўнғирот районидаги «Партия XXII съезди», Тахтакўпир районидаги «Маданият», Чимбой районидаги «Октябрь», «Майёб», Нукус районидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» совхозларининг шоликорлари гектаридан 35 — 40 центнердан шоли етиштириш ҳақида берган ваъдаларининг устидан чиқиш мақсадида далаларда фидокорона меҳнат қилиб, барча майдонларда мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштирдилар.

Энди навбат ҳосил ўрим-йиғимига келди. Йирик карталар ҳосилни машинада ўриб олишга мослаштирилмоқда. Ҳосили пишиб етилган шолипояларнинг сувини қочириш ишлари кучайтирилди. Техника ремонти эса тугалланай деб қолди.

Нукус районидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» совхозининг шоликорлари Автоном Республикада биринчи бўлиб шоли ўримини бошлаб бердилар. Совхознинг А. Назимов раҳбарлик қилаётган иккинчи бўлими шоликорлари 600 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олишган. Даладаги ҳосилнинг чўғи мўл. У мажбуриятни ошириб бажариш имконини беради.

Совхоз шоликорлари 1550 гектар майдондаги шолининг 1253 гектарини комбайн ва жаткалар билан ўриб олишмоқчи.

Партия XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдираётган Автоном Республика шоликорлари юбилей йилида камида 62 минг тонна шоли етиштириш ва унинг 50 минг тоннасини давлатга сотиш мажбуриятини олганлар. Улар ваъдаларига албатта вафо қилишади.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

СИЛОС БОСТИРИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Сурхондарё областида биринчи бўлиб Шеробод районининг маккажўхорикорлари силос бостириш йиллик планини ошириб бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. Пландаги 14 минг 600 тонна ўрнига 15 минг 111 тонна силос бостирилди. «Коммунизм» совхози ва «Партия XXII съезди» совхозининг чорвадорлари айниқса яхши кўрсаткичларга эришдилар. Улар силос бостириш йиллик планини 115 —135 процент бажардилар.

ПЛАНГА ҚЎШИМЧА

ЖАРҚЎРҒОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Райондаги «Коммунизм» колхозининг чорвадорлари давлатга жун сотиш йиллик планини муддатидан олдин ошириб адо этдилар. Улар КПСС XXIV съездини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашиб, давлатга 39 тоннага яқин жун сотдилар. 16 минг бош қўйнинг ҳар биридан 2,8 килограммдан жун қирқиб олинди.

Колхоз чорвадорлари пландан ташқари давлатга яна бир тонна жун сотиш мажбуриятини олдилар.

СУРАТЛАРДА: (юқорида чапдан) мавсумда 10-12 тонна пахта териш мажбуриятини олган теримчилардан Г. Тангриева ва С. Дадаева. (пастда) Х. Бобожонов бошлиқ бригада теримчиларидан Ш. Низомова ва Н. Бадирова ўртоқлар.

Автор фотолари.

ПАХТАЗОР ЧОРЛАЙДИ

Деҳқонларнинг ёз бўйи қилган ижодий меҳнати ўз самарасини кўрсатмоқда. Қудратли техниканинг кучи билан агротехника тадбирлари бир-бирига маҳкам боғлаб олиб борилганлиги, минерал ўғитлар ва бошқа химикатлардан яхши фойдаланилганлиги, тупроқнинг мелиоратив ҳолати анча яхшиланганлиги туфайли далалар ҳосилга ҳар йилдагидан ҳам кўпроқ безанди. Йил бошида олинган социалистик мажбуриятга ўзгартишлар киритилди. Она-Ватанга 425 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга қарор қилинди. Бу — планда кўзда тутилганидан 62 минг тонна ортиқдир. Бу — Бухоро области пахтакорларининг юксак маррани кўзлаб тўғри иш тутаётганлигидан дарак бермоқда.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIX пленуми қарорларидан руҳланган Бухоро деҳқонлари юксак мажбуриятларини тезроқ бажариш учун астойдил меҳнат қилишмоқда. Теримга отланганлар сони ҳам тобора кўпаймоқда. Ҳозирга қадар областдаги колхоз ва совхозлардан кўпчилиги, бригадалардан 1500 таси пахтани йиғиштириб олишга киришди. 80 мингдан ортиқ теримчи этак тутиб пахта теряпти. Яқин кунларда теримчилар сони ҳозиргидан яна анча кўпаяди.

Область деҳқонлари пахта тайёрлаш планини 20 октябргача, социалистик мажбуриятни эса 1 ноябрга қадар бажариш учун курашишмоқда. Бунга эришиш учун областда ҳамма шарт-шароитлар мавжуд.

Терим машиналари етарли. Область колхоз ва совхозларининг трактор парклари бу йил янги терим агрегатлари билан тўлдирилди. Икки мингга яқин «зангори кема» пахтазорларда жавлон уради. Уларнинг бункерларидан камида 150 минг тонна «оқ олтин» тўкиш плалаштирилди. Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси М. Фузайлова, Х. Султонова, Свердлов районидаги «Коммунизм» колхозининг механизатори Р. Ражабова ва Н. Отаниёзов, «Ленинград» колхозининг пўлат от суворийлари Р. Исомова, И. Давронов ва бошқалар 150-200 тоннадан пахта териш ҳақида сўз беришди.

Областда 180 минг гектар майдондаги ғўза барги дориланади. Бунга баъзи майдонларда ғўзага дорини такрор сепиш ҳам киради. Дорилашда асосан бутафос ва қисман цианамид кальцийдан фойдаланилади. Самолётлар учадиган ва қўнадиган жойлар тайёрланяпти. Терим машиналари, прицеплар юрадиган йўллар текисланмоқда. Асосий майдонларда бегона ўтлар йўқотилди.

Лекин бу борада камчиликлар ҳам йўқ эмас. Агрегатларнинг пахтазорларга ёппасига киришига саноқли кунлар қолганлигига қарамасдан, Навоий, Вобкент, Конимех районларида, бошқа районларнинг баъзи колхоз ва совхозларида пайкаллар бегона ўтдан тўла тозаланган эмас. Бу эса терим агрегатларининг юксак унум билан ишлашига, пахтани сифатли теришга тўсқинлик қилиши турган гап. Бу жиддий хатодир. Мазкур нуқсонларни бартараф қилмасдан туриб, пахтани қисқа вақт ичида йиғиб-териб олиш мумкин эмас.

Далаларда пахта кундан-кунга қийғос очиляпти. Бу эса теримчилар сонини дарҳол кўпайтиришни, уларнинг меҳнатини тўғри ташкил этишни талаб қилади. Бироқ, баъзи колхоз ва совхозларда ҳали ҳам давом этаётган тўй-томошалар, базмлар ишга яроқли кишиларнинг ҳаммасини теримга сафарбар этишга имкон бермаяпти.

Биз, аввало, ўз ишимизга танқидий кўз билан қараяпмиз. Шу билан бирга қўшни хўжаликларда ҳам сира нуқсон бўлмаслиги учун курашишга, уларга яқиндан ёрдам беришга тайёрмиз. Шу тариқа биз умумий юксалишга эришамиз. Партия XXIV съездини меҳнатда янгидан-янги ғалабалар билан кутиб оламиз.

С. ҲАМИДОВ,
Бухоро область, Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

Н. ПУЛАТОВ,
Ромитан районидаги «Ўзбекистон» колхозининг бригада бошлиғи, СССР Олий Совети депутати.

Ш. БАРАКАЕВА,
Қоракўл районидаги «Октябрь» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

С. НАСРУЛЛАЕВ,
Свердлов районидаги «Ленинград» колхозининг бош агрономи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ҲАЛИ ВАҚТ ЭРТА ЭМИШ

Риштон районидаги «Сўх» совхозининг М. Горький номли бўлимида бу йил қишда чорва молларни боқиш учун 566 тонна дағал хашак, минг тонна силос ҳозирланиши керак эди. Ёз ўтиб, мана куз ҳам келди. Ҳадемай, чорва моллар қишлайдиган давр бошланади. Аммо бўлим раҳбарлари «Ҳали вақт эрта» деб бамайлихотир юришибди. Уларнинг масъулиятсизлиги сабабли ҳозиргача ҳаммаси бўлиб 274 тонна дағал хашак жамғарилди. Силос бостириш эса бошланганн йўқ. Ваҳолонки, маккажўхорининг пояси турган жойида қуриб, ширасини йўқотмоқда.

Совхознинг «Коммуна», «Шарқобод», «Равон», «Ленинград» бўлимларида ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Озуқа тайёрлаш плани «Коммуна» бўлимида энди 26 процент, «Шарқобод» бўлимида 30 процент, «Равон» бўлимида 34 процент, «Ленинобод» бўлимида 48 процент бажарилган. Хўжалик бўйича 6115 тонна силос бостирилиши керак. Бу муҳим иш ўз ҳолига ташлаб қўйилгани сабабли ҳозиргача бостирилган силос 1200 тоннадан ошгани йўқ.

Совхоз раҳбарлари чорва молларнинг қишлови ҳақида ўйлашлари, ем-хашак тайёрлаш соҳасидаги сусткашликка барҳам бериб, чорвачиликни юксалтиришнинг гарови бўлган озуқа базасини мустаҳкамлаш чораларини кўришлари зарур. Акс ҳолда чорва моллар қиш даврида оч қолиши мумкин.

У. ҲАМДАМОВ.

АХБОРОТ
СИРДАРЁ

Хонадонларда «зангори олов»

Сирдарё областининг бўз-қўриқ ерларини ўзлаштириш қизғин бормоқда. Ўзлаштирилган ерлар тез обод қилинаётир. «Средазгазпроммонтаж» тресги 7-қурилиш бошқармасининг меҳнаткашлари аҳоли яшайдиган пунктларни газлаштиришда ғайрат кўрсатиб ишлашяпти. Шу йилнинг 7 ой мобайнида улар деҳқонларнинг 4250 хонадонида рўзгор ишларида қўл келадиган «зангори олов» алангалатдилар. «Дружба», «Пахтакор», Волков номли совхозлар ишчиларининг хонадонлари тўла газлаштирилди. Йил охиригача қўриқ ердаги яна бир қатор совхозлардаги хонадонлар газлаштириб бўлинади.

Бошқарма коллективи ҳозир оширилган социалистик мажбурият олиб ишламоқда. Улар йиллик планни муддатидан бир ой илгари адо этиш учун курашаётирлар.

Камида юз тоннадан

Янгиариқ ва Пахтакор районлари деҳқонларининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилган «Фарҳод» совхозининг меҳнаткашлари янги марраларни кўзламоқдалар. Ўнлаб механизаторлар бу йилги мавсумда камида юз тоннадан пахта теришга сўз бердилар. Бунинг учун улар малакаларини оширмоқдалар, машиналарни шайлаб қўймоқдалар. «Фарҳод» совхозидан С. Ҳусаинов, А. Нормуродов, Н. Яхшибоев, Б. Ҳайдаров, «Дружба» совхозидан М. Хидиров, Н. Умрзоқов ва бошқа механик-ҳайдовчилар агрегатларини янги мавсумга шайлаб қўйдилар. Янгиер райони механизаторлари ҳамма ҳосилни тайёрлов пунктларига қолқанорсиз ташишга сўз бердилар.

Ерга ер қўшилмоқда

Ерга ер қўшилиши — бойлик. Сирдарё шоличилик хўжаликлари қурилиши трестининг коллективи КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга ошириш тадбирларини кўрмоқда. Янги резервлар ишга солиняпти. Трест қурувчилари 7 ойда 4 миллион 913 минг сўмлик қапитал маблағни ўзлаштириб, планни 128 процент бажардилар.

490 гектар янги ер ўзлаштирилиб, деҳқончилик қилиш учун тайёрлаб берилди. Фойдаланиб келинаётган 1680 гектар ернинг мелиорация ҳолати яхшиланди. Деҳқончилик қилинаётган жойда «Сирдарё» насос станцияси ишга туширилди. У минутига 30 минг литр сув чиқариб беради. Ҳозир Сардоба насос станцияси қурилиши тезкорлик билан олиб бориляпти. У ана шу атрофдаги 30 минг гектардан ортиқ ерда суғориш ишларини яхшилайди.

Чўл меваси Сибирга

Мирзачўлда ширин-шакар мевалар етиштирилмоқда. Уларнинг бир қисми мамлакатимизнинг районларига жўнатиляпти. Гулистон тайёрлаш идораси ҳозирнинг ўзидаёқ Сибирнинг шаҳар ва қишлоқларига 230 тоннадан зиёд олма, шафтоли, олхўри, 210 тонна помидор юборди.

Ана шу мева-чеваларни жўнатиш билан тайёрлаш идораси йиллик топшириқни 5 ой илгари бажариб ҳам қўйди. Лекин мевалар пешма-пеш пишиб етилмоқда. Мирзачўл меваларидан Сибирь аҳолиси ҳам кўпроқ баҳраманд бўлиши учун қўшимча тадбирлар қўрилмоқда. Йил охиригача сирдарёликлар Сибирь меҳнаткашларига тағин камида 170 минг сўмлик хилма-хил мева-чева жўнатишга аҳд қилишди.

В. САЖНОВ,
Янгиер шаҳри.

СУРАТЛАРДА: Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози клуби ва универмаги биноларини кўриб турибсиз. А. Тўраев фотолари.

Турли мамлакатларда

СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ ТУҲФАСИ

НЬЮ-ЙОРК, 8 сентябрь. (ТАСС). Кеча Нью-Йорк яқинидаги «Эрроу парк» да улуғ шоирлар А. С. Пушкин билан Т. Г. Шевченкога қўйилган ёдгорликларни тантанали очиш маросими бўлди. Бу ёдгорликлар Америка меҳнаткашларига совет халқидан тортиқ қилинган эди.

Ёдгорликларни очиш маросимида асосан американик руслар, украинлар ва белоруслардан иборат уч мингдан кўпроқ киши ҳозир бўлди.

Ҳозир бўлганлар орасида Вашингтондаги СССР элчихонасининг ходимлари, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги Украина ССР вакиллигининг ходимлари, Москвадан келган меҳмонлар бор эди.

Америка прогрессив жамоатчилигининг вакиллари тантанали маросимда сўзга чиқиб, бу қимматли туҳфа учун совет халқига ташаккур изҳор этдилар ва бу воқеа АҚШ билан Совет Иттифоқи ўртасидаги маданий муносабатларни ривожлантиришга ёрдам беради, деб таъкидладилар.

«Эрроу парк» да Пушкин ва Шевченко шеърлари янгради. Американик рус ва украинларнинг рақс ва ҳор ансамбиллари ўз санъатларини намойиш қилдилар.

ГДР. Сиз кўриб турган суратда Дрезден-Иоханнштадтдаги медицина академияси клиникасида янги даволаш аппаратураси тасвирланган. Дрездендаги «Трансформаторен-унд рентгенверк» корхонасида тайёрланган бундай қурилмалардан еттитаси республика шаҳарларида қўлланилмоқда. Ана шу қурилмалардан бири эса Тошкентга жўнатилди.

Ф. БАУМГАРТ фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ХАНОЙ, 8 сентябрь. (ТАСС). Лаоснинг ватанпарвар кучлари август ойида 10 дан кўпроқ муваффақиятли операциялар ўтказишди. ВИА агентлигининг Каосан Патет-Лао агентлиги маълумотларига асосланиб берган хабарида айтилишича, шу давр ичида ватанпарварлар душманнинг 800 дан кўпроқ солдат ва офицерини сафдан чиқардилар, Американинг 7 самолётини уриб туширдилар ҳамда душманнинг жуда кўп қурол ва ҳарбий аслаҳаларини ўлжа қилиб олдилар.

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

ЕВРОПА ХАЛҚЛАРИНИНГ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Замонамизнинг энг муҳим проблемаларидан бири ҳозирги кунда Европа хавфсизлигини сақлаш бўлиб турибди. Чунки, қитъамизнинг бу қисмида, жиддий конфликтлар чиқиш имкониятлари йўқотилган эмас... Мана шу Европада миллионлаб кишилар ёстиғини қуритган, бутун бир авлод меҳнати маҳсулини ер билан яксон қилган икки жаҳон уруши бўлиб ўтди. Аммо, бундай масалани ҳал этиш учун бир жойга тўпланишга келишиш йўлида СССР, социалистик мамлакатлар ҳамда кенг жамоатчилик сидқидиллик билан изчил равишда сиёсий кураш олиб боришларига тўғри келди.

1966 йилда Бухарестда бўлиб ўтган Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар Сиёсий Маслаҳат Комитети Кенгашидан тортиб, 1966 йилда Европадаги коммунистик ва ишчи партияларининг Карлово Варидаги учрашувигача, кейин эса, 1969 йил мартидаги Европа мамлакатларига қарата Будапешт мурожаатномаси жуда кенг халқаро резонансни вужудга келтирди ва бу ғоя янгидан-янги тарафдорларни ўз атрофига тўплай бошлади. Май ойига келиб, Финляндия ҳукумати Европадаги барча мамлакатлар ҳукуматларига эсдалик хати юбориб, учрашув жойи Хельсинки бўлиши мумкинлиги ташаббусини кўтариб чиқди.

Ўтган йилнинг охирида бўлиб ўтган социалистик мамлакатлар ташқи ишлар министрларининг Прага учрашуви бундай кенгаш ўтказиш йўлидаги янги қадам бўлди. Министрлар Европадаги вужудга келган вазиятни чуқур таҳлил қилиб, кенгаш ўтказишга тааллуқли бўлган конкрет таклифлар билан чиқди ва икки муҳим масаланинг кун тартибига қўйилишини тавсия этди. Шундан кейин, Европадаги коммунистлар, тинчлик учун курашувчилар, касаба союзлар, католиклар ва турли хил ташкилотлар «Европаликлар — бир столга!» номли шиор билан чиқа бошладилар. Европанинг 23 мамлакатидан Финляндия ҳукуматига қониқарли жавоб келди; унга Ватикан ижобий муносабатда бўлди; БМТ Бош секретари У Тан бу ташаббусни табриклади.

Шу йилнинг июнь ойида бўлиб ўтган Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ташқи ишлар министрларининг Будапешт учрашувида қабул қилинган меморандум Европа хавфсизлигини таъминлаш йўлидаги муҳим босқич бўлди. Улар Европадаги бир қатор мамлакатлар таклифларини ҳисобга олган ҳолда, илгари эълон қилинган кун тартибини тўлдирдилар.

Будапешт учрашуви қатнашчиларининг фикрича, Умумевропа кенгашида: биринчидан, Европа хавфсизлигини таъминлаш ва бу ердаги давлатлар ўзаро муносабатларида куч ишлатмаслик ва уни қўллаш хавфини рад этиш; иккинчидан, Европа давлатлари ўртасидаги сиёсий ҳамкорликнинг ривожланишига қаратилган, тўла тенглик асосидаги савдо, иқтисодий, илмий-техник ва маданий алоқаларни кенгайтириш; учинчидан, Европадаги ҳамкорлик ва хавфсизлик масалаларига бағишланган орган тузиш масалаларини кўриб чиқиш мақсадга мувофиқ бўлади, деб таъкидланди.

Министрлар кенгашни ўтказиш жойи Хельсинки ва унда қатнашувчи давлатлар состави ҳақидаги фикрлар билан ўртоқлашдилар. Унда барча давлатлар, жумладан ГДР ва ГФР ҳам бир-бири билан тенг ҳуқуқларга эга бўлган ва бирдай асосда иштирок этишлари лозим.

Умумевропа кенгашини ўтказишнинг боиси нимада? Бу нарса, биринчидан, Европа хавфсизлигини таъминлаш, ер шарининг бу районида тинчликни ўрнатиш, ҳар қандай урушнинг олдини олиш, бу ердаги давлатлар у ёки бу масалаларни куч ишлатиш йўли билан эмас, балки мунозаралар воситасида ҳал этишни тақозо этади. Чунки, Европада социал тузуми жиҳатидан бир-бирига қарама-қарши бўлган давлатлар ва ҳарбий-сиёсий блоклар мавжуд. Шунингдек, кейинги ўн йиллар ичида Европада юз берган буюк ўзгаришларни тан олишни хоҳламаётган кучларнинг тарихий талвасасини ҳисобга олиш зарур.

Иккинчидан, бундай кенгаш. Европадаги барча мамлакатларнинг бир хил даражадаги манфаатларини ифодалайди. Шунга кўра. Европа миқёсидаги бундай келишув коллектив тарзда Европа хавфсизлигини таъминлаш борасида пойдевор бўлган бўларди. Бу нарса ўз ўрнида бу ердаги давлатлар ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни ва оқибат натижада улар ўртасидаги нормал муносабатларни вужудга келтирган бўлар эди.

Лекин, бу хайрли иш йўлида олиб борилаётган курашга. империалистик кучлар ғов бўлмоқдалар. Чунки, улар дунёнинг у ёки бу районида алангали «нуқталар»ни вужудга келтираётган агрессив доиралардир. Аммо уларнинг ҳар қандай уринишлари, миллионлаб европаликларнинг шу қитъада тинчлик учун тўла ишонч билан олиб бораётган олижаноб ишларини тўхтата олмайди.

Ф. ИСМОИЛОВ,
Тошкент Давлат педагогика институти илмий коммунизм кафедрасининг аспиранти.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

Лазер нурининг иши

Политехника музейининг радиоэлектроника бўлимида янги лазер техникасининг оригинал намуналари намойиш қилинмоқда.

Машқ мақсадларида ишлатиладиган электрон лазер тир музей томошабинларини жуда қизиқтирмоқда. Тир комплектида газ лазери билан таъминланган машқ милтиғи, энергия манбаи, ёруғлик сезгир электрон нишон ҳамда нишонга келиб тегиш натижасини кўрсатувчи рақамли асбоб бор. «Ўқ» бешовқин отилади. Ўқ ўрнида нишонга лазер нурининг гунафша ранг кичкина ёғдуси бориб тегади...

Иккинчи бир установка «лазер алоқа канали» деб аталади. У передатчик билан приемникдан иборат. Томошабинларнинг истагига кўра, экскурсовод лазер нури ёрдамида музика асарларини симсиз узатиш методини намойиш қилади.

Оптиканинг янги соҳаси — голографияга махсус бир стенд бағишланган. Бу ерда Ленин мукофотининг лауреати Ю. Н. Денисюк олган голограмма — ҳажмли фотосуратнинг ноёб намунаси қўйилган. Суратда «Эрмитаж»даги скифлар коллекциясидан «Ҳайвонларнинг олишуви» деган ҳайкал акс эттирилган. Бу фотосуратлар лазер нури билан ёритиш воситасида олинган. Сурат оддий қуёш нури билан ёритилганида ажойиб ҳажмли тасвир беради.

МОСКВА

А. САНИН.
(ТАСС).

«Қулаётган» уйнинг қадди ростланди

Сумгаитда бундан 3 йил аввал «Қулай бошлаган» беш қаватли ғиштин уйнинг қадди ростлаб қўйилди.

Сизот сувларнинг юзаси тўсатдан ўзгариши натижасида янги бино қийшая бошлади. Юқориги қават вертикал чизиқдан 132 сантиметр қочди, бутун иморатнинг эса бели эгилди.

Бузиб олишга маҳкум этилган уйни сақлаб қолишга қарор берилди. Бунинг учун жами юк кўтариш қобилияти 8 минг тоннагача борадиган 59 та кучли гидравлик домкратдан фойдаланилди. Пойдевор остига 7 метр чуқурликкача 37 та металл қозиқ қоқилди. Ишлар айрим — айрим босқичлар билан олиб борилди. Ҳар сафар бино 2-4 миллиметр кўтарилди. 12 кун ичида уйнинг қадди батамом ростланди.

Бу ишларга пойдевор бўйича мутахассис, техника фанлари кандидати Э. Гендель раҳбарлик қилди. У Москвада 30 дан ортиқ иморатнинг қаддини ростлаган ва бир жойдан иккинчи жойга кўчирган, самарқанддаги Улуғбек мадрасаси минорасининг қаддини ҳам ростлаб қўйган.

БОКУ.

В. ВАСИН
(ТАСС мухбири).

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ, 18.25 — Программа. Рус тилида. 18.30 — **Ахборот.** 18.45 — «Сенинг қадоқ қўлларинг». 19.05 — Жон Пристли. **«Фаришта кўчаси»** (Иккинчи қисм). Ўзбек тилида. 20.10 — «АХБОРОТ». 20.25 — Созанда мураббий. Искандар Қаландаров. 21.15 — **КПСС XXIV съезди олдидан. «Пахта терими кундалиги».** 21.30 — Янгиликлар. 21.35 — **«Севишганлар»** (бадиий фильм). МОСКВА. 23.00 — **Футбол бўйича СССР биринчилиги. «Динамо» (Минск) — «Динамо» (Тбилиси)** 2-тайм. 23.45 — «ВАҚТ».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 13.00 — Программа. 13.05 — Янгиликлар. 13.15 — **«Кавказ асираси»** (бадиий фильм). 14.35 — Киноочерк. 14.45 — «Қувноқ стартлар». 15.35 — Фильм-концерт. 16.35 — Янгиликлар. **ФРУНЗЕ** кўрсатади. 20.00 — **МОСКВА** кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. Ўзбек тилида: 20.00 — Кинофильм. Рус тилида. 20.20 — Фильм-концерт. 21.00 — Телеспектакль.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10/IX да **Гулсара,** 11/IX да **Севги тумори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/IX да **Уғирланган умр,** 11/IXда БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ. 12/IX да **Улимдан кучли.**

Тошкент Давлат циркида — Совет Иттифоқи ва Болгария цирки, усталарининг томошалари. ЎРГАТИЛГАН АРСЛОНЛАРНИНГ КАТТА АТТРАКЦИОНИ Ўргатувчи — **РСФСРда хизмат кўрсатган артист** ВЛАДИСЛАВ БОРИСОВ. (Томошалар кеч соат 8 да бошланади. Шанба кунлари: кундуз соат 3, кеч 8 да: якшанба кунлари кундуз соат 12.30 ва 8 да томошалар кўрсатилади).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Гайдуклар қасоси — САНЪАТ САРОЙИ. «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Муҳаббат мавсуми — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Излаганга толе ёр — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8.40 минут ва 10 да бошланади)

Гайдуклар қасоси — «ФЕСТИВАЛЬ».

Малика — «ХИВА».

Мазандарон шери — Тельман номли.

САРИОГОЧ 30-ҚИШЛОҚ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1970/71 ўқув йилига қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

автомобилни ҳайдаш ҳуқуқи билан кенг профилдаги машинист-тракторчилар, узумчи-боғбон, дурадгор, мелиорация ишлари механизаторлари (ўқиш муддати — 2 йил), 3 класс машинист-тракторчилари, бульдозер машинистлари, скрейперлар ва грейдерлар (ўқиш муддати — 1 йил).

8 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 15 ва ундан катта ёшдагилар, 1 йиллик курсларга 7 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 17 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Совет Армияси сафида хизматни тугатиб қайтганлар олти ойлик машинист-тракторчилар курсига иккинчи разрядли механизатор ойлиги билан қабул қилинадилар.

Ўқувчилар стипендия, кийим-бош ва кунига уч маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар, ҳамда давлат таъминотида бўладилар.

Кирувчилар: паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, оилавий аҳволи ва турар жойидан справкалар, 6 дона 3Х4 сантиметр ҳажмдаги фотосуратларни топширишлари лозим.

Аризалар — 1 октябргача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Чимкент область, Сариогоч шаҳри, телефон 9-15-01 (шаҳар атрофида қатнайдиган поездда «Сариогоч» бекатигача).

ЎЗБЕКИСТОН ССР «ГЛАВНЕФТЕСНАБСБЫТ»

Шахсий транспорт воситалари эгаларига:

автомобилларни ёнилғи билан таъминлайдиган станцияларда нефть хом ашёларини сотиш

ТАҚИҚЛАНГАНЛИГИНИ БИЛДИРАДИ

Уларни фақат бозор фондининг талони бўйича

ТАРҚАТАДИ

Республикадаги «Узспорттовар» магазинларида ва ҳамма нефть базаларида, ҳамда Тошкент шаҳридаги нефть базаларида, автомобилларни ёнилғи билан таъминлайдиган станцияларда (Огородний кўчаси, 14-уй), автомобилларни ёнилғи билан таъминлайдиган станцияларнинг область бошқармаси (Хоразм кўчаси, 22-уй)да, шунингдек қуйидаги магазинларда

ТАЛОНЛАР СОТИЛАДИ

1 — У. Юсупов кўчаси, 2-уй;

2 — Муқимий кўчаси, 16-уй.

14 — автомобиль магазини — Ш. Руставели кўчаси, 144-уй;

81 — сабзавот магазини — Пушкин кўчаси, 68-уй ва Ульяновский кўчаси, 2-уй;

«Дархон» магазини — Пушкин кўчаси, 86 «а» уй;

1 — озиқ-овқат магазини — Хоразм кўчаси, 32-уй ва Куйбишев кўчаси, 13-уйнинг бурчаги;

34 — Пролетарский кўчаси, 19-уй;

8 — Ш. Руставели кўчаси, 130-уй;

35 — Ш. Руставели кўчаси;

25 — озиқ-овқат магазини — Университет кўчаси;

13 озиқ-овқат магазини — Энгельс кўчаси, 98-уй;

73 — Луначарский шоссеси, 186-уй;

31 — Циолковский кўчаси, 382-уй;

86 — Қорасарой кўчаси, 316-уй;

Чирчиқ шаҳридаги «4 автотурист» спорт магазини;

Янгийўл шаҳридаги «5 автотурист» спорт магазини;

Ангрен шаҳридаги «18 автотурист» спорт магазини;

Олмалиқ шаҳридаги «34 автотурист» спорт магазини.

БОЗОР ФОНДИНИНГ ТАЛОНЛАРИДАН СОТИБ ОЛИНГ!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ МОДАЛАР УЙИДА

1971 йилги маданий-маиший, спорт, галантерия ва уйда кийиладиган молларнинг улгуржи савдоси бўйича

РЕСПУБЛИКА ЯРМАРКАСИНИ ЎТКАЗАДИ

ЯРМАРКАДА — Республика саноати корхоналари, истеъмол кооперациялари ва давлат савдоси улгуржи базалари қатнашадилар.

Нусхаларни расмийлаштириш, ускуналарни монтаж қилиш 13 сентябрда бошланади.

ЯРМАРКАГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1971 ЙИЛ УЧУН

«ХЛОПКОВОДСТВО»,
«ВЕСТНИК СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ НАУКИ»,
«УЧЕТ И ФИНАНСЫ В КОЛХОЗАХ И СОВХОЗАХ»,
«ЗЕМЛЕДЕЛИЕ»,
«САДОВОДСТВО»,
«СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО ЗА РУБЕЖОМ»,
«ЖИВОТНОВОДСТВО»,
«СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННАЯ БИОЛОГИЯ»,
«ГИДРОТЕХНИКА И МЕЛИОРАЦИЯ»,
«СЕЛЬСКИЙ МЕХАНИЗАТОР» ВА БОШҚА

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК НАШРЛАРИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги «СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

1971 ЙИЛ УЧУН

«АГИТАТОР»,
«ВОПРОСЫ ИСТОРИИ КПСС»,
«КОММУНИСТ»,
«ПАРТИЙНАЯ ЖИЗНЬ»,
«ПОЛИТИЧЕСКОЕ САМООБРАЗОВАНИЕ»,
«ПРОБЛЕМЫ МИРА И СОЦИАЛИЗМА»,

МАРКАЗИЙ ЖУРНАЛЛАРИГА

«ЎЗБЕКИСТОН АГИТАТОРИ»,
«АГИТАТОР УЗБЕКИСТАНА»,
«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»,
«КОММУНИСТ УЗБЕКИСТАНА»,
«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»,
«ПАРТИЙНАЯ ЖИЗНЬ».

РЕСПУБЛИКА ЖУРНАЛЛАРИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги «СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 33-65-45. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337293, Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 331780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216, Фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85. Бухоро 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44.

№ Г. — 211. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 04275.